

ДО
ГОСПОЖА ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА
МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА
София 1000, ул. "Триадница" № 8

СИГНАЛ

ОТ
ФОНДАЦИЯ „АНТИКОРУПЦИОНЕН ФОНД“, с
ЕИК 177101397, представлявано от директора
Бойко Христов Станкушев, ЕГН 5405236760, с
адрес в гр. София 1000, ул. „Княз Борис I“ 71, офис
2, тел. 02 907 97 00, acf@acf.bg

ОТНОСНО
СЪМНЕНИЯ ЗА ЗАСТРАШАВАНЕ НА
ЕНЕРГИЙНАТА СИГУРНОСТ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

Фондация „АНТИКОРУПЦИОНЕН ФОНД“ е експертна, гражданска организация, която има за своя основна цел изграждане на ефективен граждански модел чрез секторна антикорупционна стратегия на превенция, идентификация и противодействие на корупцията и злоупотреба с власт в Република България. За постигане на тази цел, Фондацията осъществява дейност по извършване на целеви мониторинг на публичната и медийната среда, както и на работата на публичния сектор, приема и обработва сигнали, свързани с корупция и злоупотреба с власт и в съдействие на правосъдието ги насочва към съответните институции.

Вследствие на осъществен медиен мониторинг и анализ на данни и документи от публични бази данни, се информирахме за факти, които пораждат съмнения за възможно нарушение на принципите и целите на Закона за енергетиката („ЗЕ“), регламентирани в чл. 2 ал.1 от ЗЕ за качествено и сигурно задоволяване потребностите на обществото от електрическа и топлинна енергия и природен газ, за енергийно развитие и енергийна сигурност на страната при ефективно използване на енергията и енергийните ресурси и за създаване и развитие на конкурентен и финансово стабилен енергиен пазар. Видно от изложеното в настоящия сигнал, съмненията за нарушаване на тези принципи възникват предвид възлагането през 2018 г. и 2019 г. на разполагаемост за студен резерв на енергийно предприятие със съмнителна експлоатационна годност.

Обръщаме се към Вас, в качеството Ви на специализиран държавен орган за осъществяване на енергийната политика на страната по силата на чл.4 от Закона за енергетиката, както и държавен орган, осъществяващ предварителен, текущ и последващ контрол за техническото състояние и експлоатацията на енергийните обекти, по силата на чл. 75 ал.1 т.1. от ЗЕ.

В изпълнение на възложените Ви със закон функции по провеждане на енергийната политика на страната и в изпълнение на изрично възложените Ви, съгласно чл.75 ал.1 вр. чл. 77 ал.1 от ЗЕ контролни правомощия, молим да извършите проверка и при необходимост да уведомите органите на специализирания контрол с оглед предприемането на мерки от кръга на тяхната компетентност и да наложите принудителни административни мерки и административни наказания, предвидени в Закона за енергетиката, във връзка със съмненията за застрашаване на енергийната сигурност и на качествено и сигурно задоволяване потребностите на обществото от електрическа и топлинна енергия, чрез възлагането през 2018 г. и 2019 г. на разполагаемост за студен резерв на енергийно предприятие със съмнителна експлоатационна годност, както следва:

1. Съгласно изявление на Председателя на Комисията за енергийно и водно регулиране, разпространено на 27.02.2018 г., на 6-ти енергоблок на „ТЕЦ Варна“ ЕАД се правят тестове (72-часови проби) за експлоатационна годност. Съгласно изявление на Данаил Папазов, разпространено на 06.03.2018 г., тестовете са преминали успешно.
2. Съгласно публично обявената информация на уебсайта на Комисията за енергийно и водно регулиране („КЕВР“), с Решение № И1-Л-086 / 05.09.2017 г., КЕВР е разрешила на „ТЕЦ Варна“ ЕАД да изведе от експлоатация енергийни блокове № 1, 2 и 3 и да намали инсталираната си електрическа мощност от 1 260 MW на 630 MW. Следователно, към момента лицензионната дейност на „ТЕЦ Варна“ ЕАД по производство на електрическа енергия се осъществява единствено от оставащите три енергоблокове - № 4, 5 и 6, като от тях, единствено за енергоблок № 6 има публично разпространена информация, че е преминал необходимите тестове и може да функционира безопасно и да служи за източник за предоставяне на студен резерв.
3. Съгласно Резултатите от търг за закупуване на разполагаемост за студен резерв за периода 01.05.2018 г. – 31.07.2019 г.¹, публикувани на уебсайта на Електроенергийния системен оператор („ЕСО“), на енергийното предприятие „ТЕЦ ВАРНА“ ЕАД, ЕИК 103551629 е възложено предоставянето на нетна разполагаема електрическа мощност, както следва: за периода 01.05.2018 г. – 31.07.2018 г. (166 MW предоставена нетна разполагаема мощност за 2 208 часа, при предлагана нетна разполагаемост от 366 528 MW/h и цена от 7,65 лв. за MW/h); за периода 01.08.2018 г. – 31.10.2018 г. (286 MW предоставена нетна разполагаема мощност за 2 209 часа, при предлагана нетна разполагаемост от 631 774 MW/h и цена от 9,20 лв. за MW/h); за периода 01.11.2018 г. – 28.02.2019 г. (380 MW предоставена нетна разполагаема мощност за 2 880 часа, при предлагана нетна разполагаемост от 1 094 400 MW/h и цена от 10,90 лв. за MW/h); за периода 01.03.2019 г. – 31.07.2019 г. (286 MW предоставена нетна разполагаема мощност за 3 671 часа, при предлагана нетна разполагаемост от 1 049 906 MW/h и цена от 9,20 лв. за MW/h).

1

<http://www.eso.bg/?did=267#%D0%91%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D0%BD%20%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%20%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D1%80%D0%B2%20%D0%BE%D1%82%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB>

4. Съгласно публикуваните на уебсайта на ЕСО Правила за провеждане на търгове за закупуване на разполагаемост за бавен третичен (студен) резерв от производители на електрическа енергия, към участниците в търговете за студен резерв („Правилата на ЕСО“)² липсва изрично поставено условие мощностите, които ще служат за осигуряване на студен резерв да притежават експлоатационна годност да започнат и да преустановят качествено и безопасно производство на електрическа енергия в часовите диапазони за реакция, предоставени от ЕСО (чл. 2.2. от Правилата на ЕСО). Именно поради това, видно от медийна публикация³, разпространена на 17.05.2019 г., в отговор на журналистически въпрос, ЕСО са заявили, че „не са извършвали проверки на място в ТЕЦ "Варна" за експлоатационна годност на съоръженията, тъй като нямат вменени задължения съгласно българското законодателство да извършват такива дейности. "ЕСО извършва контрол на работата на съоръженията на ТЕЦ "Варна", както и на останалите производители, чрез средствата за търговско измерване и за телеуправление и телекомуникация в реално време. Посредством тези средства през зимния период са установени проблеми в часовете, в които блоковете на ТЕЦ "Варна" са работили, за което съгласно договора с централата са наложени санкции от над 2 млн.лв.“
5. От публичноизвестна информация, публикувана в профила на купувача на „ТЕЦ Варна“ ЕАД, се установява, че от средата на януари 2019 г. до началото на февруари 2019 г., „ТЕЦ Варна“ ЕАД е открило няколко процедури за възлагане на обществени поръчки за ремонт на блок 6, както следва: ОП 19-06 с предмет: „Доставка на тръби Ф60,3 X 6,3“; ОП 19-02 с предмет: „Ремонт на електрооборудване на блок 6“; ОП 19-05 с предмет: „Пещостроителни и изолационни работи на блок 6“; ОП 19-03 с предмет: „Ремонт на КА-3“. В документацията на всички тези обществени поръчки се съдържа следната информация, чрез която Възложителят е обосновал необходимостта от спешно провеждане на процедурите и извършване на дейностите по тях: **„Последните три принудителни спирания на блок 6 са в следствие на пробив на тръба от екранна система на котел 6. /Едно от спиранията е на задна екранна система и две от предна екранна система/. Пробивите бяха значителни, поради което не може да се регулира котела и е невъзможно да се управлява съгласно зададените мощности от системния оператор /ЕСО/. При извършване на проверка на дефектните тръби в същите зони бе установено чрез замерване дебелината стената на тръбата, че съседните тръби на екранната система са в долна допустима граница на изтъняване. Това от своя страна показва тенденция към не добра експлоатационна надеждност и потенциално системно аварирание на котел по време на работа. Последното води до риск от огромни загуби за дружеството при невъзможност да бъдат изпълнени договорните отношения със системния оператор. Поради това е взето решение, че е необходимо е в най-кратък възможен срок да се изведе котела в планов ремонт за пълна дефектовка и да се подменят изтънелите тръби от екранна система. Това налага и паралелното извършване на съпътстващите ремонти на електрооборудването на блока, турбинното оборудване, ремонт на арматура, пещостроителни дейности и съпътстващите ремонтите доставки.С**

² <http://www.eso.bg/fileObj.php?oid=1247>

³ https://www.capital.bg/biznes/energetika/2019/05/17/3906762_tec_varna_-_milioni_bez_pokritie/

оглед необходимостта блокът да бъде използван през новия регулаторен период, то най-късният момент, в който следва да започнат ремонтните работи по съоръженията, е 01.04.2019г., до който момент и следва да бъдат извършени доставките на необходимите за ремонта материали и резервни части.“

6. С последващи решения, през март 2019 г., възложителят, „ТЕЦ Варна“ ЕАД, е прекратил откритите процедури, поради техническата невъзможност в рамките на 2019 г. да бъде осигурено от страна на транзитиращата компания необходимото количество природен газ. Предвид това обстоятелство, възложителят е счел изключително спешните ремонти за технически и икономически нецелесъобразни и е заявил намерението си да ги извърши едва през 2020 г.
7. Следователно, ръководството на „ТЕЦ Варна“ ЕАД е било напълно неясно с експлоатационната негодност на блок 6, поради значителни пробиви на тръби, които правят блока неуправляем, както и поради изтъняване на съседните тръби на екранната система до степен, която сочи на „тенденция към не добра експлоатационна надеждност и потенциално системно аварирание на котела по време на работа“, което би могло да доведе до невъзможност за изпълнение на договорните отношения с ЕСО. Въпреки това, дружеството е прекратило процедурите за ремонт на блок 6 (единственият, чиито технически параметри са позволявали кандидатстването за студен резерв) кандидатствало е и е спечелило търг за осигуряване на студен резерв до 31.07.2019 г., като не се е отказало от него дори и след отлагане на ремонтите с една година. Неясно остава по какъв начин дружеството планира да изпълни задълженията си по договора с ЕСО до 31.07.2019 г. и да започне производство на електроенергия, с възможност за достигане на максимална работна мощност не по-късно от 9 (девет) часа след получаване на съответното диспечерско разпореждане, при положение, че единственият енергоблок, с който е могло да направи това, е „неуправляем“, според преценката на самия възложител.
8. Видно от изложеното по-горе, към момента техническото състояние на „ТЕЦ Варна“ ЕАД не му позволява да поеме задълженията си към ЕСО по договора, в сила до 31.07.2019 г. и при възникване на необходимост от активиране на студения резерв, вероятността дружеството да не може да осигури качествено и сигурно снабдяване с електроенергия е много голяма. Освен това, предвид предстоящия нов търг за студен резерв и предвид изразеното от ЕСО становище, че ЕСО не извършва проверка на експлоатационната годност на съоръженията, с които кандидатите в търга ще изпълняват задълженията си, съществува съвсем реална възможност на „ТЕЦ Варна“ ЕАД отново да бъде възложено предоставянето на нетна разполагаемост за студен резерв, при това за следващ едногодишен период – до 31.07.2020 г. При положение, че спешните ремонти, целящи да направят блок 6 управляем са планирани да започнат през 2020 г. и процедурите за избор на изпълнители за тях дори не са започнати, рискът за енергийната сигурност на страната се оказва още по-съществен.
9. Законът за енергетиката възлага в изричната компетентност на министъра на енергетиката да осъществява предварителен, текущ и последващ контрол за техническото състояние и експлоатацията на енергийните обекти (чл. 75 ал. 1 т. 1. от ЗЕ). Освен това ЗЕ възлага в задължение на министъра, при необходимост да уведоми органите на специализирания контрол с оглед предприемането на мерки